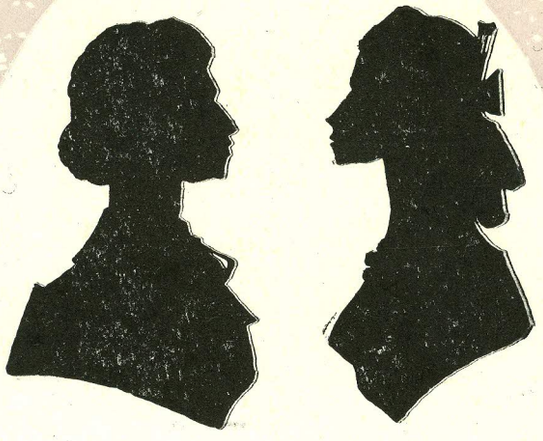

Figuro pulm

TALLINNA RIIKLIKU KONSERVATOORIUMI
ÜLIÕPILASTE ETENDUS

FIGARO PULM

WOLFGANG AMADEUS MOZARTI
koomiline ooper 2 vaatuses, 4 pildis

Lorenzo da Ponte libreto
Pierre Beaumarchais' näidendi «Figaro pulm ehk pöörane päev» järgi

Tõlge: Paul Mägi, Aino Otto ja Vallo Järvi

Esietendus 15. mail 1976

Dirigent:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
VALLO JÄRVI

Lavastaja: ARNE MIKK

Kunstnik:
Eesti NSV rahvakunstnik LEMBIT ROOSA

Muusikaline juhendaja:
Eesti NSV teeneline kunstnik
TIIU TARGAMA

Koormeister: ANNE DORBEK

Kontsertmeister: ELLEN MAISTE

Ballettmeister:
Eesti NSV teeneline kunstnik ENDRIK KERGE

RAT «Estonia» koor ja orkester
Orkestri kontsertmeister:
MATI UFFERT

Etenduse juht: JÜRI KRUUS

OSADES:

Krahv Almaviva	— HANS MIILBERG
Krahvinna Rosina, tema naine	— HELVI BANNIKOVA HELI SELIS
Figaro, krahvi kammerteener	— VÄINO PUURA
Susanna, krahvinna toaneitsi	— SIRJE PUURA VERONIKA TALVAR VEERA TALEŠ
Cherubino, krahvi paaž	— MARIKA EENSALU EHA LEHTME LEELO SPIRKA
Bartolo, arst Sevillast	— TAISTO NOOR TÕNU VALDMA
Marcellina, tema majapidajanna	— MARIKA EENSALU AIKI KASE
Basilio, muusikaõpetaja	— VÄINO KARO ANTS KOLLO
Curzio, kohtunik	— ANTS KOLLO
Antonio, krahvi aednik ja Susanna onu	— KAREN GARIBJAN NEEME KUNINGAS
Barbarina, tema tütar	— AIKI KASE EHA PÄRG JUTA SAKK
Kohtuteener	— JÜRI TREI
Kaks taluneiut	— JUTA SAKK EHA PÄRG VEERA TALEŠ AIKI KASE EHA LEHTME EVI TAMMEORG
Krahvi teenrid ja talupojad.	

*

Tegevus toimub krahv Almaviva lossis Sevilla lähedal XVIII sajandi lõpus ühe päeva vältel.

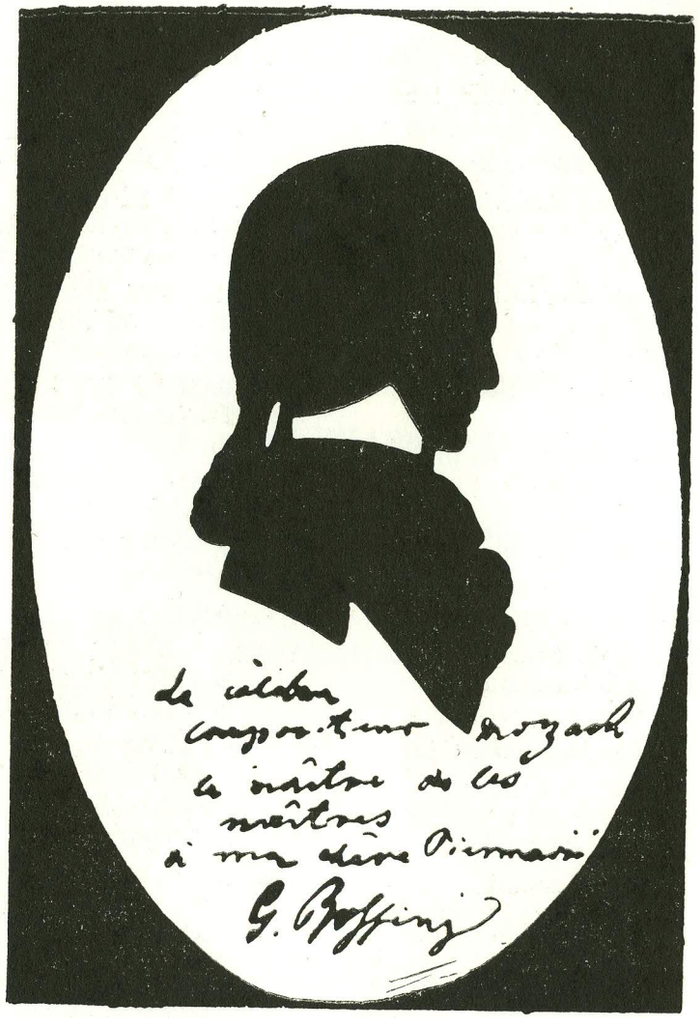

«Mozart, meistrite meister» — G. Rossini pilguga.

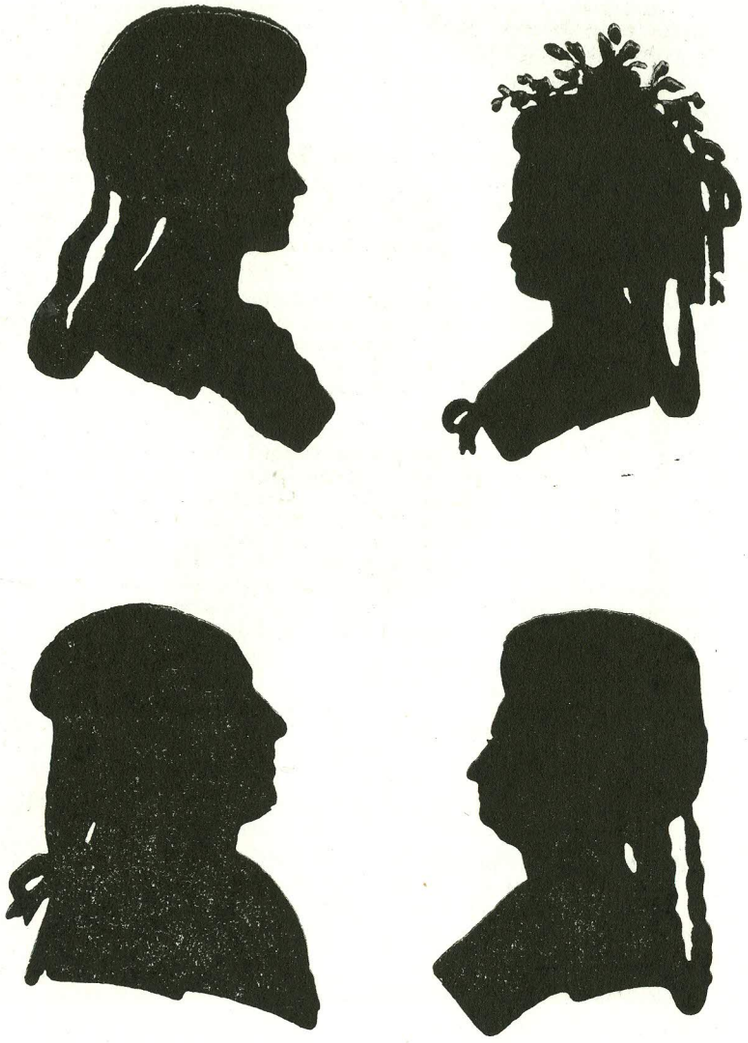

Ooperi «Figaro pulm» esmalavastuse osalisi:
Luisa Laschi-Mombelli (krahvinna), Nancy Storace (Susanna),
Stefano Mandini (krahv), Maria Mandini (Marcellina)

Beaumarchais' komöödiate «Sevilla habemeajaja» ja «Figaro pulm» ning Rossini ja Mozarti ooperite peategelane, leidlik ja teravmeelne Figaro tuleb igast olukorrast välja võitjana.

Esimeses komöödias aitas Figaro, Sevilla habemeajaja, krahv Almavival abielluda kaunitar Rosinaga, kelle ihne vananev kasuisa doktor Bartolo ise tütarlast oma naiseks tahtis teha.

«Figaro pulma» tegevus toimub mõned aastad hiljem krahv Almaviva lossis. Figarost on saanud krahvi kammerteener. Nüüd on armunud temagi — krahvinna toaneitsisse Susannasse, kes mitte ainult veetleva, vaid ka aruka ja hakkaja tütarlapsena on Figarole igati vääriline partner. Ees on pulmad, kõik oleks suurepärane, ainult...

Susanna on meeldima hakanud krahvile, kelle tunded oma abikaasa vastu on juba suurel määral lahtunud. Krahv taastaks meelsasti esimese öö õiguse, mille ta oma valdustes on tühistanud — ilmselt siis, kui ta Rosinaga abiellus. Avalikult ei saa ta oma otsust muuta, pealegi ei tahaks ta võita Susannat lausa käsu korras: tema kiindumus sarmikasse toaneitsisse on üliku kohta peaaegu ebaväärikalt tugev. Kui Susanna tuleks tema soovidele vastu, siis ta mitte ainult annaks loa pulmadeks, vaid teeks ka hinnalise kingituse. Kui ei, jäägu pulmad ära! Sel juhul paneks krahv Figaro paari vananeva Marcellinaga, kes omal ajal on laenanud Figarole raha ja saanud temalt võlakirja, milles Figaro kergekäeliselt on andnud lubaduse tasuda võlg esimesel nõudmisel või Marcellinaga naituda. Marcellina on kohe valmis kirja käiku laskma ja noore teenriga abielluma. Teda toetavad doktor Bartolo, kes pole unustanud, et ta Figaro tõttu Rosinast ilma jäi, ja krahvi huvides tegutsev Basilio — ametilt muusikaõpetaja, kutsumuselt intrigant.

Võitluses oma õnne eest ei saa Figaro ja Susanna muidugi otseselt krahvi vastu välja astuda. Nad panevad mängu oma leidlikkuse ja kavaluse. Neid aitavad oma meest tõsiselt armastav krahvinna ning nooruke paaž Cherubino, kes on armunud kõigisse maailma naistesse ja just sellepärast ikka jälle satub kõige ebasobivamal hetkel krahvi teele.

Kõik intriigisõlmed lahenevad kolmekordsete pulmadega, lisaks leiavad krahv ja krahvinna teineteise uuesti.

Pöörase päeva peadpööritavas sündmustekeerises vahelduvad peaaegu dramaatilised väljapääsmatud olukorrad ootamatute lõbusate lahendustega, ehtkomöödialikud peitumised ja ümberrõivastumised tõsiste inimlike tundehetkedega: erinevalt itaalialiku bufo-ooperi traditsioonist pole Mozarti koomilise ooperi kangelased karikatuurid, vaid täisverelised isiksused, keda autor jälgib elu mõistva ja armastava huumoriga.

«Inimest aadeldab süda; ja kui ma ka pole mingi krahv, on mul võib-olla rohkem õilsust ihus kui mõnel krahvil; ja olgu see kojamees või krahv — kui ta mind sõimab, on ta kaabakas.»

Mozarti kirjast isale (1781)

* * *

1778

Beaumarchais alustab näidendit «Figaro pulm ehk pöörane päev».

1782

Louis XVI käsikirja lugedes:
«See on ebasünnis, see on jõle! Seda ei mängita iialgi: selle teose ettekandmine oleks hädaohtlik, järjekindlusetu mõtlematus, kui eelnevalt Bastille'd lammutada ei taheta.»

1784

Beaumarchais' talendi austajate mõjul kõrgema aristokraatia ringidest annab kuningas järele: 27. aprillil esietendub «Figaro pulm ehk pöörane päev» teatris «Comédie française».

1799

Beaumarchais sureb Pariisis; äsja võimule tulnud Napoleon lausub:
«Figaro» — see oli juba revolutsioon tegevuses!»

*

1785

Mozart leiab «Figaro pulmas» sobiva ooperiaine, mida ta pärast «Haaremiröövi» (1782) tagajärjetult on otsinud.
Beaumarchais' komöödia poliitiliselt teravamad episoodid jätab da Ponte libretost välja: Viinis on näidend Joseph II poolt keelatud.

*

«... mitmed heliloojad palusid minult libretot, aga neid, kes minu tähelepanu köitsid, oli tollal Viinis ainult kaks: keiser Josephi lemmik-kapellmeister Martini ja Wolfgang Mozart, keda olin tundma õppinud tema suure austaja ja sõbra parun von Wetzlari majas. Vaatamata sellele, et Mozart oli varustatud kõrgeima, võib-olla suurema andega, kui ükski mineviku, toonaste või tulevaste aegade helilooja, ei õnnestunud tal vaenlaste intriigide tõttu oma jumalikku geeniust Viinis teostada ...

Valmistusin niisiis tõsiselt mõtlema tekstidele minu armsate sõprade Mozarti ja Martini tarvis. Mis puutub esimesse, siis mõistsin, et tema mõõtmatu geenius nõuab avarat, mitmekülgset ja ülevat ainet. Kui ma ühel päeval temaga sel teemal vestlesin, küsis ta, kas ma ehk ei võiks suurema vaevata ooperi jaoks ümber töötada Beaumarchais' komöödiat «Figaro pulm». Ettepanek meeldis mulle väga ja ma andsin talle lubaduse seda teha; oli aga vaja ületada suur takistus. Mõne päeva eest oli keiser saksa teatriseltsil keelanud selle komöödia ettekandmise, kuna see, nagu ta ütles, polevat kuigi sünnis hästikasvatatud publikule ...

Võtsin selle siiski ette, me töötasime käsikäes, niipea kui olin tekstist midagi jälle valmis saanud, kirjutas ta sellele muusika.»

Lorenzo da Ponte memuaaridest (1823)

1786

1. mai: Mozarti ooperi «Figaro pulm» esietendus Viini Õukonnateatris.

*

Mozarti «Figaro», nagu kõik suured kunstiteosed, pole «aktuaalne», vaid ajatu, sellal kui Beaumarchais' oma, vaatamata ta sädelevale vaimule, on tema ajas kinni. Sellega seletub ka kummagi teose erinev saatus.

Hermann Abert. «W. A. Mozart» II (1921)

Lavastusala juhataja: ÜLO MATESEN

Dekoratsiooniala juhataja: FELIKS THALING

Kostüümiala juhataja LEIDA TALLO

Valgustusala juhataja: EVALD RADIK

Grimm ja parukad: SERAFIMA GROMOVA

Kunstnik-butafoor: VÄINO VAHTRIK

Rekvisiidiala juhataja: META KALT

Pealavameister: HEINRICH TOOTS

Hind 20 kop.

Trükikoda „Ühinelu", Tallinn. Tell. 1902. XI 1976. Tiraaž 6000.